

Vrijdag 16.30 uur: weeksluiting in de Bettekamp,
1 sept. Mw A. Niks –van Oosten.

Zondag Geen dienst.
3 sept.

Zondag Openluchtkerkdienst (zie blz. 12).
10 sept.

Zondag Vredesdienst in de Grote- of Laurentiuskerk (zie blz. 18)
17 sept. thema: "Vrede voor de stad" m.m.v. de kinderen van de
kindernevendienst voorts m.m.v. Fanfare; "Concordia"
Voorgangers: Ds T. Bakker en Ds K. Datema. (zie voor nadere
bijzonderheden elders in deze editie) In onze eigen kerk geen
dienst.

Wel zondagsschool in de Eendracht. Na afloop is er koffie in
de Eendracht.

Zondag 10.00 uur: Netty Hengeveld.
24 sept.

Zondag Geen dienst, wel vrijzinnige dienst in Aalten, 10.30 uur, lezing
1 okt. van Mw Erica Duvokot-de Jager over dromen.
(Prinsenstraat 27)

66ste Jaargang No. 478 September 2000

OVER EENZAAMHEID

eder jaar wanneer 31 augustus nadert, moet ik nog altijd even denken aan de eerste koninginnedagen die ik me uit mijn jeugd herinner. Het waren de schrale jaren direct na de oorlog maar koninginnedag werd heel uitbundig gevierd. Waarschijnlijk omdat men deze feestdag vijf jaar lang niet had mogen vieren. Veel van de activiteiten staan nog in mijn geheugen gegrift. Overal vlaggen, muziekkorpsen, kinderspelen en vrolijke mensen. De mannen met oranje speldjes op de revers en de meisjes met oranje linten in het haar. In de huiskamer rond de foto van koningin Wilhelmina was ook een oranje lint gedrapeerd. Een koningin die voor mij persoonlijk nog altijd een bijzondere betekenis heeft. Een markante en dappere vrouw, die ik in later jaren nog meer ben gaan waarderen nadat ik anekdotes over haar te horen kreeg waaruit mij duidelijk werd dat zij een verklaarde vijand was van schijnheiligheid. Ook het boek dat zij op het laatst van haar leven schreef 'Eenzaam, maar niet alleen' heeft op mij een grote indruk gemaakt. Vandaar dat ik voor deze september editie als hoofdartikel even wil nadenken over deze sterke menselijke gevoelservaring. Een boek overigens waar zij, tot mijn verbazing, destijds van diverse zijden voor bespot is, omdat zij daarin verslag doet van haar zeer persoonlijke geloofservaringen. Voor die tijd iets waar het op ideologie en dogma ingestelde Nederland van die jaren blijkbaar nog niet aan toe was. Wie het boek nu weer eens herleest zal ontdekken dat deze vorstin haar tijd ver vooruit was en haar boek nu een ereplaatsje zou hebben in de 'new age' literatuur. Met een doorleefd gevoel en met een grote eerlijkheid beschrijft

zij hoe zij op haar eenzame post, omringd door hielenlikkers die geen echte vrienden waren, haar eenzaamheid een plaats kon geven. Daarbij speelde de directe relatie welke zij met God had een belangrijke rol.

De mens is een groepsdier. Daar zijn de wetenschappers uit alle disciplines het wel over eens. Sociale contacten zijn, reeds vanaf de mens zijn vroegste jeugd, onmisbaar. Een mens zal zich dus altijd blijven richten op anderen. Familie, vrienden en maatschappelijke verbanden. Maar die contacten kunnen vaak zo oppervlakkig en vrijblijvend zijn dat deze niet voorzien in de behoefte om iets dieper liggende gevoelens en gedachten met een ander uit te wisselen. Ook door het ontbreken van lichamelijk contact kan een mens zich eenzaam voelen. Eenzaamheid is daardoor een ingrijpende gevoelservaring die in heftigheid niet onderdoet voor, bijvoorbeeld, heimwee. Dit zijn gevoelservaringen waar niemand in het leven voor gespaard blijft. Alvorens in dieper op dit onderwerp in ga wil ik vooraf vaststellen dat er twee vormen van eenzaamheid zijn. De meest voorkomende is de eenzaamheid waardoor iemand overvallen kan worden. Deze heeft als oorzaken: noodgedwongen verandering van omgeving, (verhuizing, kinderen die het huis verlaten) het verlies van dierbaren of omstandigheden die een sociaal isolement in de hand werken. (invaliditeit en werkloosheid) Deze eenzaamheid waarvoor een oorzaak valt aan te wijzen, is meestal van tijdelijke aard. Ik teken hierbij echter nadrukkelijk aan dat dit 'tijdelijk' soms wel enkele jaren kan duren, voordat er een vorm van gewenning optreedt en men zijn/haar levenspatronen aan de gewijzigde situatie heeft kunnen aanpassen. Voorts dient hierbij te worden opgemerkt, dat eenzaamheid ook kan voorkomen terwijl men zich in familie of groepsverband bevindt. Men hoeft er niet altijd alleen voor te zijn. Zoals gezegd, is er nog een tweede vorm van eenzaamheid, die veroorzaakt wordt door een bepaalde karakterstructuur. Daar is, indien men dit als onprettig ervaart, professionele hulp bij nodig, dus daar kan ik in dit verband niet op ingaan. Wetenschappers die zich in het verschijnsel van de 'alledaagse' eenzaamheid hebben verdiept zijn na onderzoeken tot de conclusie gekomen dat een mens die zich eenzaam voelt zichzelf uit de put naar boven moet trekken en initiatieven moet ontwikkelen om weer in

NAMEN EN ADRESSEN / COLOFON

Voor-ganger: Ds A.M.J. Meijer, Doetinchemseweg 7, 7051 AA Varsseveld, (0315) 24 20 80, e-mail: meijerpaumen@zonnet.nl

Secretariaat: N.P.B. Varsseveld, Mw. D.J.H. ten Brinke-Vrieze, Burg. Fabiusstraat 8, 7051 BK, Varsseveld, (0315) 24 23 68

Beheer kerk en verenigings-zalen: H. en N. Schuurman, O. Noorderbroekweg 2, 7051 GK Varsseveld, (0315) 29 83 81

Verenigings-zaal: "de Eendracht" Beatrixstraat 1a, (0315) 24 45 37

Admini-strateur: Hr. G.J. Breukelaar, Twenteroute 20, 7055 BC Heelweg, (0315) 24 14 08, e-mail: administrateur.npb@xs4all.nl

Gironummer N.P.B. Varsseveld 846569

Bank-rekeningen: Postbank 846569, Rabobank Varsseveld 36.48.54.553, ABN Amro 46.51.59.265. Allen staan t.n.v. Vrijz. Geloofsgemeenschap NPB, Twenteroute 20, 7055 BC Heelweg

Internet: www.xs4all.nl/~npb

E-mail-adres: npb@xs4all.nl

Vrouwencclubs: Voor I: Mw. D. Vriezen-Heusinkveld, Giezenveld 10, (0315) 24 14 75. Voor II: Mw. A. Wisselink-Jansen, Harterinkdijk 13, (0315) 61 73 82

Verzorging "Eendracht": Rinus Luijmes, Boesvelderdijk 27, 7054 BE Westendorp, (0315) 29 85 59 (na 18.00 uur), e-mail: digirini@xs4all.nl

Verzendklaar maken: Mw. B. Chevalking-Wennink, Neijlandstraat 14, 7054 CN, Westendorp, (0315) 29 82 23, Mw. W.E. Teerink-Radstake; Hr. G.H. Schepers

Kopij adressen en redactie: Rinus Luijmes, e-mail: eendracht.npb@xs4all.nl, Ds A.M.J. Meijer (zie boven), Mw. G. ten Brinke-Kuiperij, Kon. Emmastraat 5, 7051 AM Varsseveld, (0315) 24 12 53, Mw. A. Gussinklo-Siebers, Landstraat 34, 7135 KH, Harreveld, (0315) 24 14 40, fax: (0315) 24 26 43 en Mw. W.E. Teerink-Radstake, Valkenhof 57, 7051 XC, Varsseveld, (0315) 24 25 37

Leiding zondagschool: Erna Wolsink-Semmelink, (0315) 29 87 18 en Gwen Spaa, Graaf van Lohnstraat 10, 7051 CB Varsseveld tel. 242918

NPB-Koor secretariaat: Mw. J.G. Boezel-van Dam, (0315) 24 18 90

Organist: Hr. G.W. Gussinklo, Polstraat 10a, 7121 DH, Aalten, (0543) 47 17 04.

Autodienst: Mw. B. Chevalking-Wennink, (0315) 29 82 23 en Mw. H.E. de Roo-Berkhoff, (0315) 24 14 87

Cassette-dienst: Hr. G. Hobelman, (0315) 29 83 55

HERFST/WINTER PROGRAMMA 2000/2001 LEZINGEN EN GEMEENTEAVONDEN

Tenzij anders aangegeven vinden deze lezingen plaats in zaal "de Eendracht", Beatrixstraat 1a - aanvang 20.00 uur.
De toegangsprijs is f 10.00 inclusief twee maal koffie/thee.

- Donderdag "Wie is er nu gek?"
12 oktober door Paulus Reintjes (in het kerkgebouw).
- Zondag Buitengewone kerkdienst met Molukse voorganger en
29 oktober Moluks koor (aanvang 10.00 uur).
- Woensdag Gemeenteavond, Toneelvereniging Minerva uit
8 november Westendorp met het toneelstuk: "Aan het eind van de snelweg".
- Woensdag "De kracht van het gebed"
1 5 door Ds. Hans Stolp.
november
- Woensdag "Begeleiding naar de geestelijke wereld"
10 jan. 2001 door Eric en Willeke Ipenburg
- Woensdag "Depressiviteit, de verschijnselen, de oorzaken, preventie
14 feb. 2001 en genezing" door Arthur Gerritsen.
- Woensdag "Joodse mystiek" door Y. Aschenasy.
14 mrt. 2001
- 3^e week van Gemeenteavond, nadere bijzonderheden volgen.
maart 2001
- Zondag Buitengewone kerkdienst in het dialect,
28 okt. 2001 door Prof. Dr. Anne van der Meiden (aanvang 10.00 uur).

JUBILEUMGESCHENKEN

Het jubileumboek en het lepeltje met afbeelding van onze kerk zijn verkrijgbaar bij:

Mw. Dinie ten Brinke-Rougoor, Kon. Julianalaan 7,
7051 AL, Varsseveld tel. (0315) 24 22 66.

evenwicht te komen en de door de eenzaamheid veroorzaakte onrust tot bedaren te krijgen. Er zijn talloze mogelijkheden, die van persoon tot persoon zullen verschillen.

De praktische aanbevelingen die ik ben tegengekomen zijn: Aan dingen denken waar je goed in bent of plannen maken, dromen mag ook!; jezelf overtuigen dat eenzaamheid maar tijdelijk is; lezen; een dagboek gaan bijhouden of herinneringen gaan opschrijven; een oude liefhebberij weer eens opnemen; je bij een vereniging aansluiten of in een vereniging of kerk waarvan men al lid was, actief worden; verwaarloosde kennissen of familieleden weer eens opzoeken; je huis opruimen of zelfs anders inrichten; goed eten en drinken en je goed kleden; een uitgebreid bad nemen of regelmatig saunabezoek; je zelfrespect hooghouden, hierbij kan het gaan volgen van een bepaalde cursus behulpzaam zijn; wandelen; dansen; muziek maken; zingen in een koor en tenslotte ook van de eenzaamheid gebruik maken om eens goed over de dingen na te denken. Onlangs hoorde ik een Nederlandse schrijver zeggen: "Het meest van alles geniet ik nog van een beheerste eenzaamheid in alle stilte. Dat is voor mij een soort religieuze ervaring. Als ik alleen ben voel ik mij het dichtst bij God". Hij wilde daarmee zeggen dat je eenzaamheid soms ook als een waardevol geschenk kan zien. Eenzaamheid kan een bron van inspiratie en creativiteit blijken te zijn, mits men de eenzaamheid als zodanig ervaart en men zich van de onrust heeft bevrijd.

In dit blad heb ik al diverse malen melding gemaakt van merkwaardige toevalligheden die mij toevallen. Ook nu weer. Begin juli had ik al een begin gemaakt met het schrijven van dit hoofdartikel omdat ik vanwege mijn studieverlof wat moest gaan voorwerken.

Tijdens het koffiedrinken na afloop van de dienst van zondag 23 juli komt een van onze trouwe leden naar mij toe met een gedicht dat haar bijzonder had geraakt en steun had gegeven in haar eenzaamheid. Deze woorden vatten prachtig samen wat ik in het bovenstaande artikel heb trachten weer te geven en voegen daar zelfs nog veel aan toe. Met instemming laat ik dit gedicht hieronder volgen. Het is van de hand van D. den Drijver.

*Alleen zijn betekent niet 'eenzaam'.
Alleen zijn geldt niet als een straf.
Alleen zijn met mooie gedachten.
Gedachten neemt niemand je af.
Alleen zijn met dierbare doden.*

*Alleen met herinnering,
Aan tijden die lang reeds voorbij zijn.
En alles dat kwam en ging.
Alleen ongestoord in je kamer.
De dingen van trouw om je heen.
Een rustig en zuiver geweten.
Dan ben je gelukkig, al ben je alleen.
Wie zó het alleen zijn kan dragen.
Wie zó zich verzoent met zijn lot.
Die spreekt niet van eenzame dagen,
Maar leeft in vertrouwen op God.*

Prachtige woorden, van troost en hoop.

A.M.J. Meijer

BERICHTEN UIT DE AFDELING

Wij gedenken:

Op 7 juli 2000 overleed op 76-jarige leeftijd mevrouw

Jansje Johanna Snieder-Smies

Mevrouw Snieder groeide op in Deventer en kwam met haar huwelijk naar Varsseveld.

Haar man, die als procuratiehouder bij 'van Dam's houthandel' werkzaam was is zij op de achtergrond tot grote steun geweest bij zijn verantwoordelijke taken. De vakanties naar Zwitserland, Oostenrijk of Zoutelande met haar man en de opgroeiende kinderen vormden voor haar een jaarlijks hoogtepunt. Dit bood haar de mogelijkheid om alle aandacht aan hen te besteden. Zij genoot ervan als zij het naar hun zin hadden en haar man even de last van zijn verantwoordelijkheden van zich af had geschoven. Voor de Varsseveldse kegelclub "de Poedels", waar mevrouw Snieder vanaf de oprichting bij betrokken was, is zij van onschatbare waarde geweest. De volledige administratie van de resultaten werden door haar met de grootste zorgvuldigheid bijgehouden. Zelfs heeft zij enige tijd dit werk op regionaal niveau gedaan. Na het overlijden van haar man ging veel van haar aandacht en belangstelling naar haar kleinkinderen, waarvan zij veel hield en die graag bij Oma waren. Een dagje naar Scheveningen met allen die haar lief waren met als hoogtepunt het bijwonen van een Musical in het Circustheater was altijd goed aan haar besteed.

Wij wensen Ida en Huib, Hans en Erna en de kleinkinderen veel sterkte toe

hiermee kan helpen zou ik heel graag hier wat meer over horen. U mag het mij altijd laten weten, telefonisch of schriftelijk.
Ik kijk uit naar berichten van u.

Marie-Huberte Meijer – Paumen.

AMNESTY INTERNATIONAL

De eerste schrijfavond van dit seizoen is op dinsdag 5 september a.s. van 18.00-20.00 uur in de bibliotheek te Varsseveld.

Deze keer kan er geschreven worden voor een journalist uit Peru om bescherming voor hem en zijn familie.

Voor een 16-jarige jongen uit Tsjetsjenië die zonder beschuldiging vastgehouden wordt.

En voor een Indonesische vrouw die in Saoedi-Arabië gevangen zit zonder bijstand van een advocaat, het consulaat en medische hulp.

Wilt u liever thuis schrijven, bel dan Annie Lammers, telefoon 617393 of Dela Rutgers, telefoon 243077.

Aan de lezers van de Eendracht die nog geen lid van onze geloofsgemeenschap zijn:

Geachte lezer, het doet ons genoegen dat u belang stelt in wat er in onze geloofsgemeenschap omgaat en kennis neemt van onze wijze van geloven. Mocht het zo zijn dat u weleens wat meer van ons zou willen weten, vul dan onderstaande bon in en stuur deze gefrankeerd naar: "Vrijz. geloofsgemeenschap" NPB, p/a Doetinchemseweg 7, 7051 AA, Varsseveld. Geheel vrijblijvend ontvangt u dan een korte overzichtelijke brochure.

✂

Stuur mij geheel vrijblijvend informatie over de geloofsgemeenschap NPB Varsseveld.	
Naam:	_____
Adres:	_____
Postcode:	_____
Woonplaats:	_____
Telefoon:	_____

Mijnheer pastoor ging de heer V. voor naar de zuilen in de kerk waartegen beelden op een sokkel stonden. Hij toonde hem een beeld van de heilige Catharina, een beeld van de heilige Lucia en een beeld dat de heilige Agatha voorstelde. Zij waren alledrie uit hout gesneden en gepolychromeerd (veelkleurig beschilderd).

Met belangstelling aanhoorde de heer V. de enthousiaste uitleg van mijnheer pastoor die vol vuur over de beelden en de “Meester van Varsseveld” vertelde.

Later, bij de terugkeer van de dames had de heer V. ook een leuk verhaal te vertellen over zijn ontmoeting in de kerk en over de – voor hen onbekende – “Meester van Varsseveld”.

Bij het verhaal van de heer V. herinnerde ik mij een uitstap die ik een aantal jaren geleden met een vriendin maakte naar Duitsland, in de buurt, net over de grens. Als ik het mij goed herinner waren wij toen in Kalkar. Daar wilden wij ook een kerk binnengaan omdat er enkele bezienswaardigheden aangekondigd stonden. Helaas kon dat toen niet omdat men de kerk net aan het restaureren was. Een gesprek met iemand die wellicht ook bij de kerk betrokken was verliep ook ongeveer op dezelfde manier.

“Waar komt u vandaan?”

“Uit Varsseveld”

“Uit Varsseveld!? Kent u de “Meester van Varsseveld”?”

“Nee, die kennen wij niet”

Ook toen volgde een verhaal over een beeld van de Meester van Varsseveld en de omzwervingen die het beeld had gemaakt langs verschillende kerken. Maar nu stond het beeld in de kerk in Kalkar.

Wij zijn toen een beetje over het verhaal heen gestapt en het is in mijn gedachten wat op de achtergrond geraakt. Maar nu, naar aanleiding van het verhaal van de heer V. schoot het mij terug te binnen. En ik moet toegeven dat mijn belangstelling gewekt is. Wie was de Meester van Varsseveld? Heeft iemand meer gegevens over hem? Of weet er iemand misschien nog meer beelden van hem te staan? Kwam hij werkelijk uit Varsseveld en hoe was dan zijn naam? Dit zijn allemaal vragen waarop ik graag een antwoord zou krijgen. Dus indien iemand van u mij

bij het verwerken van dit verlies.

Op 13 juli 2000 overleed op 84-jarige leeftijd de heer

Bernard Naves

De heer Naves hechtte aan stijl, orde en rechtvaardigheid. Altijd zag hij er keurig gekleed uit. Om door een ringetje te halen; en ook in zijn omgangsvormen was hij heel correct. Ook verstond de heer Naves de kunst om op een subtiele wijze geestige opmerkingen te maken, waarbij hij blijk gaf van een grote scherpzinnigheid. Een scherpzinnigheid die, zo vertelde hij mij ooit – en ik zeg het in mijn eigen woorden - niet alleen te danken was aan het met alle zintuigen zorgvuldig gadeslaan van de dingen, maar die ook gevoed werd door inzichten die hem spontaan geschonken werden. Intuïtie zouden we kunnen zeggen. Een aantal malen heeft hij, meestal ten gunste van zijn werk, daar dankbaar gebruik van kunnen maken. Bernard Naves' geboortehuis stond op de Heelweg. Daar groeide hij op met nog zeven broers en zusters. Na zijn lagere school moest hij aan het werk. Eerst bij de boer en later bij een wegebouwfirma. Uiteindelijk vond hij een vaste betrekking bij de toenmalige klompenfabriek ‘Vares’, waar hij het dankzij zijn plichtsbetrachting en inzicht al spoedig tot chef bracht. Ondertussen had hij Drika Radstake ontmoet waarmee hij in 1940 trouwde. Het jonge stel vond het “Halte-huis” te Sinderen waar na verloop van tijd spoedig de jongens werden geboren. Voor hen was hij een goede vader die belangstelling voor hun doen en laten toonde, maar ook plichtsbetrachting eiste. Nadat de ‘Vares’, de Svedex was geworden en dit bedrijf zich ging toeleggen op het fabriceren van deuren werd ook daar de heer Naves als voorman gewaardeerd als een deskundig medewerker. Menigmaal diende hij de directie van advies en zijn raadgevingen werden meestal in dank overgenomen. Niet alleen technisch bezat de heer Naves talenten maar ook sociaal. Voor zijn ondergeschikten was hij als een vader, die vocht voor hun belangen. Ook binnen de dorpsgemeenschap was de heer Naves actief. Een zestal jaren had hij zitting in de zondagsschoolcommissie van onze geloofsgemeenschap. Heel veel jaren was hij onderofficier bij de plaatselijke afdeling van het Rode Kruis, waarvoor hij ook de oefeningen in Terborg organiseerde. Ook zong hij vele jaren mee in het mannenkoor en was hij een aantal jaren voorzitter van de Oranjevereniging, de voorloper van het A.O.V. Nog tot bijna op het eind van zijn waardevolle leven is de heer Naves dienstbaar aan anderen gebleven.

Wij wensen Jan en Jo, Gerhard en Dini, Freek en Thea, de kleinkinderen

en verder familie en vrienden kracht om het verlies van deze dierbare man te dragen.

Op 15 juli 2000 overleed op 91-jarige leeftijd mevrouw

Jantje Duitshof Hekkelman

Met haar zo typerende hoge, wat hese stem, heeft zij mij in de loop der jaren heel veel over haar bewogen leven als waardin van 'Hotel-café-restaurant 'de Ploeg' verteld. In haar woorden kwamen de voor- en naoorlogse jaren van Varsseveld en zijn bewoners voor mij helemaal tot leven. Ook werd mij duidelijk dat zij hierin een duidelijke rol heeft gespeeld. In kort bestek een leven beschrijven dat voldoende stof biedt voor een roman, dwingt tot beperkingen. Haar wieg stond in Steenderen. Zij groeide op als op één na de jongste van een timmermansgezin met 7 kinderen. Met veel plezier dacht zij aan haar jeugd terug. Na haar huwelijk met Pieter Duitshof zette zij zich met hart en ziel in voor het bedrijf.

Het was hard werken, van 's morgens vroeg tot 's avonds zeer laat. Daarnaast was er nog de zorg voor de vier kinderen en haar man. Toch was haar aandacht overal en wist zij aan alles sturing te geven. Niets ontging haar. Gedurende de oorlogstijd moest er veel geïmproviseerd worden. Vaak moest er teruggevallen worden op ruilhandel. Nadat Gé en Bertie de leiding van de zaak hadden overgenomen verlegde zij haar aandacht naar de familie. Voor haar zusters was zij vaak een steun en toeverlaat en haar nichtjes en neefjes beschouwden "Tante Jantje" een beetje als hun tweede moeder. In haar Dafje kon zij gaan naar wie zij wilde.

Aan haar reis naar Australië, waar destijds Dorjan woonachtig was, bewaarde zij heel fijne herinneringen. Ook zette zij zich sociaal in. Jaren achtereen bezorgde zij in het kader van 'tafeltje dek-je' de warme maaltijden aan ouderen die niet meer zelfstandig konden koken. Aan het lange en dynamische leven van deze strijdbare vrouw is zaterdag 15 juli op waardige wijze een einde gekomen. Moge de vele goede herinneringen die zij aan deze markante vrouw mogen bewaren Gé en Bertie, Dorjan, Annemarie en Don, Pieterjan en Wesselien en de kleinkinderen sterken in het verwerken van hun verlies.

Op 18 juli 2000 overleed op 82-jarige leeftijd de heer

Herman Johan Kreeftenberg

Wij zullen ons Herman Kreeftenberg blijven herinneren als een man die vergroeid was met de natuur. Hetgeen niet zo verwonderlijk was gezien het

fietsen. Althans mevrouw zou met een vriendin wat rond gaan fietsen. Zo gezegd, zo gedaan en aangekomen in de buurt van Arcen, in het dorpje Lottum liet de heer V. de dames uit de auto en zij vertrokken op de fiets. Ondertussen zou de heer V. zich wel vermaken in het dorp en daar een wandelingetje maken. Veel was er niet te zien en de heer V. kuierde wat rond in de richting van de dorpskerk die prominent gelegen was aan de bocht van de dorpsstraat.

Het was een Rooms Katholieke kerk en zoals dat bij R.K. kerken vaak het geval is, was de kerk open. De heer V. stapte binnen en begon geïnteresseerd rond te kijken wat er allemaal te zien was in die kerk. Maar hij was niet alleen. Er bevond zich nog een ander persoon in de kerk en dat bleek mijnheer pastoor van de parochie te zijn. Ook hij verbaasde zich waarschijnlijk over de eenzame en geïnteresseerde bezoeker en hij sprak hem belangstellend aan. Eén van de eerste dingen die men dan aan een mens vraagt is vaak: "Waar komt u vandaan?" Dat gebeurde ook hier en de heer V. antwoordde waarheidsgetrouw: "Uit Varsseveld"

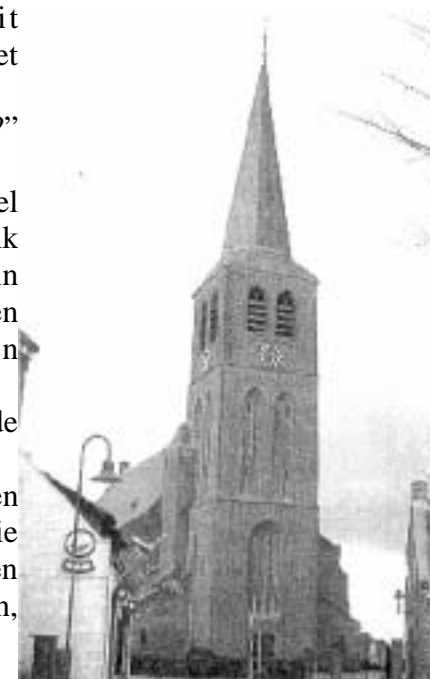
"Dat is toch niet waar! Uit Varsseveld?" reageerde de pastor met verbazing.

"Hoezo, is dat dan zo bijzonder?" vroeg de heer V.

"Voor ons hier is dat zeker wel bijzonder" antwoordde de pastor "ik zal het u uitleggen. Wij hebben hier in deze kerk drie waardevolle beelden staan van de "Meester van Varsseveld".

De heer V. keek wat verrast en de pastor vervolgde.

"De Meester van Varsseveld" was een vijftiende eeuwse beeldhouwer die toch enkele bekende en mooie beelden gemaakt heeft, komt u maar kijken, hier staan ze".

Programma voor deze winter:

Dinsdag 10 oktober De heer Neleman vertelt over de bijenteelt naar aanleiding van dia's.

Dinsdag 14 november Mevr. A. Groot-Nibbelink-Bussink vertelt over Vrouwen van Benin.

Dindag 8 januari 2001 Nieuwjaarsvisite.

Afd. Aalten (Prinsenstraat 27):

Afd. Dinxperlo (Wilhelminastraat 13):

Afd. Zelhem (Piersonstraat 4):

Op de tafel bij de ingang van de kerk, bij het secretariaat en bij de voorganger is thans gratis een gidsje verkrijgbaar waar alle activiteiten van de omliggende afdelingen in staan vermeld.

ACTIVITEITEN BIJ DE FEDERATIE VAN NED. HERV. GEMEENTE EN DE GEREF. KERK TE VARSSEVELD

Inleiding in het Jodendom, donderdag 14 en 21 september, aanvang 20.00 uur in de Borch door Ds. K Datema.

Bachjaar 2000, 3 oktober, aanvang 20.00 uur in de Laurentiuskerk, leiding: K.Tigelaar en H. Boerema.

Sint Willibrords Abdij "Slangenburg", Hoe ziet een abdij er van binnen uit?, Datum 12 september, aanvang 19.15 uur in de Sint Willibrords Abdij "Slangenburg", leiding Pater Helwig.

KRONIEK VAN DE PASTORIE

De meester van Varsseveld

Een poosje geleden waren wij op visite bij de heer en mevrouw V. Het was een gezellige avond met gesprekken over uiteenlopende onderwerpen, zo onder meer ook over samenloop van omstandigheden tot opeens de heer V. zei dat hij vorig jaar in de zomer een heel leuke ervaring had gehad met betrekking tot zo'n toevallige samenloop.

Het verhaal gaat als volgt. De heer en mevrouw V. waren erop uit getrokken richting het zuiden des lands om daar gezellig wat te

prachtige plekje waar hij geboren en opgegroeid is: "de Vossenbult", waar de boerderij staat waar hij zijn leven lang zou blijven wonen. Na de lagere school bezocht hij nog enkele jaren de landbouwschool, maar het waren de crisisjaren en al spoedig moest hij zijn vader gaan helpen op de boerderij en met de paarden. Zo bracht Hermans vader hem reeds vanaf zijn vroege jeugd de liefde voor deze edele dieren bij. Na zijn huwelijk met Mieneke Bussink volgden, samen met de zoons, vele goede jaren; maar er moest wel heel hard gewerkt worden. Want naast het gemengde bedrijf en de paarden, was Herman melkrijder. Voor dag en dauw, trok hij langs de dreven en genoot ondertussen van de natuur in al zijn verschijningsvormen in de toen nog rustige Achterhoek. Zodoende kende hij alle veehouders in de wijde omtrek en vanzelfsprekend ook hun administratienummers bij 'de botterfabriek' die op hun melkbussen waren vermeld. Bij velen was hij een graag geziene gast en een praatje was er natuurlijk ook wel eens bij.

Alleen 's zaterdags 's middags en 's zondags was er even tijd voor wat vertier. Als het weer het maar even toeliet, werd de ponykar bespannen en werden er mooie ritjes gemaakt met Mieneke en zoons en soms ook met de kinderen uit de buurt. Wanneer er in de buurt of in de familie iets te vieren viel, was Herman altijd graag van de partij. Hij genoot dan van de ongedwongen vrolijkheid en liet zichzelf ook niet onbetuigd. Wanneer alle werk er op zat, kon de heer Kreeftenberg tijdloos genieten van de vele vogels rond het huis, de fazanten en de hazen. Zijn oogappels waren zijn kleinkinderen.

In Herman Kreeftenberg verliezen zijn vrouw Arie en Dienie, Gert en Marjo, de kleinkinderen, zijn familieleden en bekenden een liefhebbende echtgenoot, vader, grootvader en vriend.

Op 20 juli 2000 overleed op 83-jarige leeftijd mevrouw

Hannie Langelaar- Wisselink

Zij was altijd heel erg geïnteresseerd in de gang van zaken bij onze geloofsgemeenschap en wat er verder zoal in Varsseveld gaande was. Mevrouw Langelaar kon heel goed vragen stellen! En zelf vertelde zij graag over haar Joke en Jan en vooral over haar kleindochter Marriët en haar achterkleinkinderen, Marcel en Sjoerd en Lizette. Zij volgde met grote belangstelling hun doen en laten en was erg blij met de goede verstandhouding en de vele bezoeken die zij van hen mocht ontvangen. En tijdens die gesprekken mocht ik ook ervaren dat zij een vrouw was met een opgewekt karakter en – dat bleek mij soms uit kleine dingen - duidelijk

ook een intelligente vrouw. Ook bemerkte ik bij haar een zuiver en teder gevoelsleven. Een vrouw ook, die met voldoening terug keek op haar leven, ondanks dat zij, vooral op het punt van haar lichamelijke gesteldheid, veelvuldig met tegenslagen te kampen heeft gehad. Haar ouders bewoonden het huis aan de Spoorstraat dat in Varsseveld algemeen bekend stond als “de villa”. Haar vader, die ‘de schriever’ was bij de bank, was een van de eerste bewoners van Varsseveld die zich een auto kon permitteren.

Dankbaar werd daar in het weekeinde gebruik van gemaakt om met het gezin uitstapjes te ondernemen. Na haar schoolopleidingen heeft zij nog een aantal jaren in Arnhem gewerkt bij een instituut voor kleuterzorg. In de zomer van 1940, trouwde zij met Anton Langelaar, die even daarvoor, vanwege het overlijden van zijn vader, de leiding van de boerenleenbank op zich had moeten nemen. Het jonge paar vestigde zich in de woning die deel uit maakte van het bankgebouw. Zo had zij, met de zorg voor haar man en dochter Joke en later de zorg voor haar hulpbehoevende ouders een volle dagtaak. Vooral voor deze laatste – niet geringe - taak valt zij niet anders dan te prijzen. Maatschappelijk deed men ook nooit tevergeefs een beroep op ‘Hannie van de Villa’. Voor onze geloofsgemeenschap heeft zij zich altijd met hart en ziel ingezet. Zij was een van de leidsters van de zondagsschool en tevens ook de pianiste die met de kinderen de liedjes instudeerde en later de begeleiding op zich nam bij de jaarlijkse uitvoeringen. Later heeft mevrouw Langelaar nog zes jaar zitting gehad in het bestuur van onze geloofsgemeenschap. Als zij dan ’s avonds weg ging om te vergaderen zei Anton altijd tegen haar: “Zo, ga je weer naar het gestuulte” – Een Varsseveldse uitdrukking voor Kerkenraad. Nadat Anton met pensioen was gegaan richtte zij haar belangstelling hoofdzakelijk op haar familie. Lang heeft zij dit vol kunnen houden, maar de laatste jaren nam haar veerkracht snel af.

Moge Joke en Jan; Marriët en Marcel, Sjoerd en Lizette de kleinkinderen en verdere familieleden in het geloof de kracht putten dit verlies te dragen.

Op 27 juli 2000 overleed op 89-jarige leeftijd de heer

Johan Adolf Nijhof

Zijn 89^e verjaardag heeft de heer Nijhof afgelopen december nog op “Klein Buevink” mogen vieren. De heer Nijhof verkeerde zowel lichamelijk als geestelijk in een uitstekende conditie die hij heeft mogen behouden tot hij, twaalf dagen voor zijn overlijden, werd getroffen door een herseninfarct.

heer Gramlow, daarna hebben we met een boot een rondvaart gemaakt, want we moesten nog kaarten voor thuis halen (en ze hadden daar ook leuke tassen!). Woensdag zijn we naar Tönningen geweest en naar zee. Het was iets van 4 à 5 uur ‘s middags voor we bij de zee waren, dus de zon was al weg, maar toch was het heel lekker in het water! Donderdagmorgen hebben Bianca en ik het Duitse leger in het zwembad verslagen, ‘s middags ging iedereen naar één of andere brug, daar hadden wij niet zo’n zin in dus zijn wij naar Schleswig wezen winkelen en daarna zijn we naar de bioscoop geweest (even wennen aan het Duits, maar het was te volgen). ‘s Avonds was de afscheidsavond (bessenjenever is heel lekker), waar we ook nog met Anton aus Varsseveld hebben kennis gemaakt... Vrijdagmorgen was het afscheid (veel te vroeg).

Ellen Kraan.

60+ CLUB

Op 12 september willen wij met onze 60+ club een bezoek brengen aan het Museum van het Koninklijk Tehuis voor Oud Militairen Bronbeek te Arnhem. Dit tehuis staat op het landgoed Bronbeek, dat door Koning Willem III in 1859 aan de staat werd geschonken met de bedoeling dat er een Koloniaal Invalidenhuis gevestigd zou worden voor Oud Militairen uit voormalig Ned. Oost-en West Indië. De grondslag voor het museum werd gelegd in 1863 toen het trappenhuis, de zalen en de gangen werden “aangekleed” met schenkingen afkomstig uit Ned. Indië. De bibliotheek is gespecialiseerd in de krijgsgeschiedenis van het KNIL.

De comm. 60+ club leek het een goed idee om dit museum eens te bezoeken. Datum: dinsdag 12 september, vertrek: 13.30 uur bij de Eendracht, kosten: f 25,00 per persoon, hierbij inbegrepen zijn entree, koffie/thee en tot slot een pannenkoek. Opgave zo spoedig mogelijk bij J. Nijhof-Weggelaar Keukencentrum Tel. 0315-242059 (na 5 uur). Gaarne opgeven of u een auto ter beschikking heeft.

Verdere activiteiten van onze club.

Bijeenkomst iedere tweede dinsdag van de maand. U hoeft geen lid te zijn en u betaalt geen contributie. Iedere 60 plusser is van harte welkom. We beginnen om 14.30 uur. Plaats: de Eendracht.

ADRESSEN EN ACTIVITEITEN VAN DE KERKEN IN DE AANGRENZENDE NPB AFDELINGEN

jongeren aanzienlijk groter. Het initiatief van Ds. Van Lent en de heer Gramlow om jonge mensen van verschillende nationaliteiten samen te brengen was een heel goed idee. Iets van elkaars cultuur en gewoonten te leren kan mensen nader tot elkaar brengen. Het is toch iets anders dan op vakantie gaan naar een ander land, omdat men ondergebracht wordt in een gezin en daardoor meer leert over de gewoontes, het eten enz. Volgend jaar komt er weer een groep uit Hollingstedt hier en we hopen dan ook weer op gastgezinnen te mogen rekenen. Het jaar daarop hopen wij dan weer met een grote groep jeugdige deelnemers naar Hollingstedt te gaan. Hieronder volgt een verslag van Ellen Kraan van het bezoek van dit jaar.

Maandag 7 augustus ben ik voor de derde keer naar Hollingstedt gegaan. Er waren meer volwassenen. Ik was de enige jongere samen met Bianca (een vriendin van mij), het programma was dus ook meer op volwassenen gericht. Wij (Bianca, Christine (het meisje waar we bij in huis waren) en ik) mochten dan ook zelf weten of we iedere keer mee gingen. Dinsdag zijn we naar Friedrichstadt geweest, we kregen een rondleiding door de

Tijdens de bezoeken bij de heer Nijhof was altijd een belangrijk onderwerp van gesprek de orchideeën die hij steeds weer zo prachtig tot bloeien kon krijgen. Ook sprak hij nog met plezier over het vee, de vogels, de konijntjes, en de fazanten. Uit alles werd duidelijk dat de heer Nijhof nog beschikte over een scherp waarnemingsvermogen en een goed geheugen dat alles tot in details kon onthouden. Hij was een interessante en goede verteller. Hij deed dit op een zeer karakteristieke wijze. Zijn spreken was enigszins plechtig van toon en alle woorden werden zeer zorgvuldig uitgesproken. Zo wist hij je aandacht altijd goed bij de zaak te houden. Het levensverhaal van de heer Nijhof begon in Heelweg op de 'Banninkhof'. Een hecht gezin met een goede onderlinge verstandhouding, die altijd is blijven bestaan. Zijn agrarische kennis en vaardigheden kwamen goed van pas bij zijn huwelijk in 1935 met Drika Weenink, Ook wel Drika van de Bongerd genaamd, die woonachtig was op Klein Buevink en beiden ouders verloren had. Met dat Johan zijn intrek nam op Klein Buevink kreeg hij gelijk alle lusten, maar vooral lasten van dit bedrijf op zijn schouders. Samen hebben Drika en Johan hun schouders onder het bedrijf gezet dat langzaam weer begon op te bloeien. Vooral aan het laatste oorlogsjaar bewaarde de heer Nijhof vele herinneringen. In het bijzonder aan de evacués en de brandbom die een gedeelte van 'Klein Buevink' verwoestte. Na de oorlog werd voortvarend het herstel van de boerderij en de opbouw van het bedrijf ter hand genomen. De heer Nijhof stelde er een eer in om de kwaliteit van zijn veestapel op hoog niveau te houden. Hierin werkte hij samen met zijn broer Marinus, waarmee hij veel markten en fokveedagen bezocht. Naast zijn harde werken op de boerderij, vond de heer Nijhof altijd tijd voor andere zaken. Hij was muzikaal en speelde graag en goed op zijn accordeon. Menige bruiloft op een deel of in een feestzaal – tot in de verre omtrek – heeft hij met zijn vrolijke accordeonmuziek opgeluisterd. Ook maatschappelijk liet de heer Nijhof zich niet onbetuigd. Zeer vele jaren was hij de secretaris van de plaatselijke afdeling van de Gelderse Maatschappij van Landbouw. Onze geloofsgemeenschap en de vrijzinnige kijk op het leven droeg hij een warm toe. Een aantal jaren zong hij in ons kerkkoor en heel erg lang, tot voor een jaar terug, bezorgde hij in de buurt, door weer en wind, ons maandblad 'de Eendracht'.

Moge Gerda & Gerrit; Ali & Wim; Gert & Willy, de kleinkinderen en de verdere familie in hun geloof de kracht vinden dit verlies te verwerken.

ZIEKEN EN HERSTELLENDEN

In het Slingeland ziekenhuis te Doetinchem waren de afgelopen maanden opgenomen, maar zijn thans (26/8) weer thuis: Mw W. I.G. Wassink-Harbers; Mw G.J. Zweerink-Gemmink, Hr H.A. Luijmes en Mw Weikamp-Bruijl. Hr G.J. Tolkamp is inmiddels weer thuis. Thans verblijven geen leden in het Slingelandziekenhuis. In het Beatrix-ziekenhuis te Winterswijk verblijft momenteel Hr J.W. Nijhof.

In het Radboud ziekenhuis in Nijmegen was opgenomen maar is thans weer thuis: Hr J.B. Kolenbrander en in de St. Maartenskliniek aldaar Mw G.W. Blom-van Heuckelum, ook zij is alweer geruime tijd thuis.

Voorts verblijven in St. Antonia in Terborg: Hr H.A. Duitshof, Mw B.A. Duitshof-Jolink en Mw H.J. Bruil-Lammers. Zij stellen een bezoekje van vrienden ten zeerste op prijs.

MEDEDELING T.A.V. ZIEKENHUISOPNAME

in het Beatrix-ziekenhuis te Winterwijk.

Uit bezuinigingsoverwegingen verstuurt dit ziekenhuis al weer enige jaren aan de predikanten uit de regio geen mededelingen omtrent de opnamen van lidmaten. Mocht dus in de toekomst een uwer familieleden aldaar worden opgenomen, verzoek ik u beleefd dit de komende twee maanden telefonisch te melden aan Angelique Niks-van Oosten (241080) zodat zij aldaar op ziekenbezoek kan gaan.

Dit geldt overigens ook voor alle andere ziekenhuizen, behalve het Slingeland ziekenhuis in Doetinchem, hoewel ook bij spoedopnamen in het Slingelandziekenhuis een bericht nog wel eens niet door kan komen. Zij is altijd eenmaal per week in het ziekenhuis, rond het midden van de week. Mocht zij dus niet bij een opgenomen familielid langs zijn geweest, neemt u dan even telefonisch contact met haar op, want dan is er iets mis gegaan.

TOT STRAKS

Mijn voorgangers contract voorziet in een studieverlof van drie maanden eens in de vijf jaar. In 1995 heb ik hiervan **geen** gebruik gemaakt, omdat ik vond dat het werk voor de afdeling een hogere prioriteit had en ik er geestelijk er ook nog niet zo aan toe was. Dit ligt nu anders. Na tien jaar continu te hebben doorgestoomd met werkweken die het in mijn contract vastgelegde aantal uren verre overtreffen ben ik er nu geestelijk echt wel aan toe. Om diverse redenen neem ik thans twee maanden studieverlof op

Gelukkig is de vrijzinnige zondagsschool van de NPB er nog steeds en bemerken we, dat de kinderen die er eenmaal op zitten, er veel plezier aan beleven.

Spelenderwijs maken ze kennis met de bijbelse verhalen en begrippen en maken nieuwe vriendjes en vriendinnetjes.

Gedurende het herfst/winter seizoen (sept/mei) wordt er een uitstapje gemaakt; wordt er een Kerstspel ingestudeerd en opgevoerd en worden er enkele kinderkerkdiensten gehouden waarin de kinderen centraal staan. Eenmaal per maand, **op iedere derde zondag**, komen de kinderen bijeen vanaf 10.00 uur tot 11.30 uur, in één van de zalen van de Eendracht, Beatrixstraat 1a.

Er kan gedurende het hele seizoen 'ingestapt' worden en er is natuurlijk geen enkele verplichting om er altijd bij te zijn. De lesprogramma's van de zondagsschool en die van Ds A.M.J. Meijer op de basisscholen zijn op elkaar afgestemd. Deze vullen elkaar aan, in die zin dat Ds Meijer de nadruk legt op de culturele en ethische aspecten alsmede andere godsdiensten terwijl op de zondagsschool meer thema's, verhalen, speelse, feestelijke en creatieve zaken aan bod komen. Wij zouden het fijn vinden, indien u uw kind eens (vrijblijvend) met onze (uw!) zondagsschool laat kennis maken.

We beginnen weer zondag 17 september a.s. om 10.00 uur. U kunt uw kind (eren) er die dag gewoon naar toe brengen. Mocht u nadere informatie wensen, dan kunt u zich wenden tot: Erna Wolsink-Semmelink, tℓ. 29 87 18 (Westendorp) of Gwen Spaa, tℓ. 242918

Met een hartelijke groet,

De leiding van de zondagsschool, Erna en Gwen

De zondagsschool komt dus bijeen op: 17 sept.; 15 okt.; 19 nov.; 17 dec. om 14.30 uur Kerstviering; 21 jan.; 18 febr.; 18 mrt.; 8 april (i.v.m. Palmпасen) en 20 mei.

Voor de leiding zijn wij nog op zoek naar enkele dames of heren die dit leuke werk een paar jaar op zich willen nemen. Het team is aan de krappe kant. Het kost beslist niet veel tijd!

BEZOEK HOLLINGSTEDT

Van 7 t/m 11 augustus werd er door 6 volwassenen en 2 jonge mensen een bezoek gebracht aan Hollingstedt. Deze uitwisseling vind al meer dan 25 jaar plaats. In de beginjaren was het aantal deelnemers, waaronder vooral

VREDE VOOR DE STAD

Zo luidt het thema van de Oecumenische kerkdienst welke in het kader van de VREDESWEEK zal plaatsvinden op zondag 17 september in de Grote- of Laurentiuskerk te Varsseveld; aanvang 9.30 uur. In deze vredesweek staat de grote stad centraal. De stad is als symbool voor de bewoonde wereld een belangrijk onderdeel van onze cultuur. De stad dwingt ons met anderen samen te leven en samen met die anderen een cultuur van vrede te ontwikkelen. Daarbij komen indringende vragen aan de orde.

Over deze vragen wil Ds T. Bakker tijdens de overdenking even met u nadenken, terwijl Ds K. Datema belast zal zijn met de verdere liturgische invulling van deze dienst. Tijdens deze dienst zal de 'Fanfare Concordia' een aantal passende muziekstukken ten gehore brengen en voor de begeleiding van de liederen zorg dragen. In de kerk zullen een aantal tafels worden ingericht door o.a. Het Nederlands Bijbelgenootschap; de Wereldwinkel en Amnesty International.

De aanwezigen zijn voor en na de dienst in de gelegenheid zich aldaar te informeren of te

kopen. Een groot aantal jaren heeft deze dienst plaatsgevonden in de 'van Pallandthal'. De Oecumenische Werkgroep Varsseveld (O.W.V.), waarin zitting hebben: de Federatieve Samen-op-weg Gemeente Varsseveld, de R.K. Laurentiushuis Gemeenschap en de Vrijzinnige Geloofsgemeenschap NPB, hebben enige jaren geleden besloten voortaan deze dienst te doen plaatsvinden in de Grote- of Laurentiuskerk op de markt te Varsseveld. Het O.W.V. (en dus ook het bestuur van onze geloofsgemeenschap) nodigt u hierbij van harte uit tot bijwoning van deze dienst. Aanvang 10.00 uur.

DE ZONDAGSSCHOOL NU ÉÉNMAAL PER MAAND.

(dat is toch niet te veel?)

Geachte ouders van schoolgaande kinderen.

U hebt vast zelf nog prettige herinneringen aan uw zondagsschool-tijd.

en Deo volente in 2002 nog een maand. Het is niet voor niets dat in predikantencontracten deze regeling is opgenomen. Bij een belangrijk deel van mijn werkzaamheden moet ik een beroep doen op mijn 'inspiratie'. Ik vergelijk dit wel eens met een bron. Je haalt er water uit, maar er moet ook weer fris water insijpelen wil er na verloop van tijd geen bagger uitkomen. Daarom worden het ook geen lege dagen. Ik vertrek met een grote stapel informatie waaruit ik o.a. een aantal programma's wil samenstellen om de cursus voor de jongelui zo indringend en interessant mogelijk te maken. Daarnaast hoop ik deze periode indrukken op te doen, ideeën op te snuiven en inspiratie op te halen uit andere lectuur die al jaren is blijven liggen en hoognodig eens doorgenomen moet worden. Zo hoop ik dat deze periode eveneens voor mij een verkwikking kan zijn voor geest en geloof en weer wat op adem te komen, ook op adem van God. Als Hij ons leven ritmeert, dan vallen de gevoelens van angst, troosteloosheid en oppervlakkigheid weg. Daar zult u hopelijk de resultaten van merken tijdens de kerkdiensten, gesprekskringen en de artikelen voor de Eendracht. Ik hoop dat u mij dit studieverlof gunt. Ik van mijn kant wil u danken voor uw trouw en vertrouwen.

Aan de voorbereiding van dit studieverlof is door mij zeer veel aandacht besteed en ik meen er dan ook in geslaagd te zijn alles zo geregeld te hebben dat de afdeling er geen schade van zal ondervinden. Er is door mij de afgelopen maanden veel voorwerk gedaan en heel wat tijd in geïnvesteerd omdat het belang van de afdeling mij zeer ter harte gaat..

Een aantal personen zal voor de vervanging zorg dragen.

In eerste instantie word ik pastoraal vervangen door: Mevr. Ds M.J.E Boon-Giltjes, voorgangster van de afdeling Enschede/Hengelo. Haar adres luidt: Odinksveld 11, 7491 HD Delden, tℓ. 074-3764970. Dagelijks vóór 9.00 uur bereikbaar. Voor urgente gevallen kan altijd gebeld worden. Bij geen gehoor, enige uren later nog eens proberen, zij is in de regel nooit lang van huis.

Ook kunt u altijd en in alle gevallen contact opnemen met het secretariaat, mevrouw J. ten Brinke Vrieze: tℓ. 06 53 141 092 (zie verder colofon)

Het ziekenbezoek (ziekenhuizen, den Es en thuis) zal worden verricht door mevrouw A. Niks-van Oosten, Vloglanden 36 Varsseveld, tℓ. 241080. Zij zal ook de eerste bijeenkomsten leiden van de jongeren cursus (catechisatie) en de gesprekskring. Voorts zal zij zorgdragen voor de 'berichten uit de afdeling' in de Eendracht.

Het ziekenbezoek in St. Antonia en 'Den Ooiman' zal worden verricht door mevrouw Ds. N. da Costa uit Didam, tē. 0316 – 224240.

De felicitatiebezoekjes van de 80-plussers zullen worden gedaan door de leden van de 'dames-bezoekgroep'.

In de kerkdiensten zal Netty Hengeveld voorgaan.

De schoolcatechisaties zullen worden verzorgd door Els Kraan-Derks, daarbij enkele keren geassisteerd door Engeliën Veerbeek- te Vruchte.

De hoofdartikelen en 'uit de school geklapt' voor de 'Eendracht' zijn reeds door mij geschreven.

Mevrouw A. Gussinklo-Siebers is met de verdere redactionele voorbereiding van 'de Eendracht' belast.

Mevrouw G. ten Brinke-Kuiperij zal de 'Lezingen-avonden' openen en sluiten.

Zoals u ziet is aan alles gedacht. God zegene u en Hij behoede u.

Vanaf 1 november ben ik weer tot uw dienst, tot ziens.

VERANTWOORDING GIFTEN:

Van navolgende leden ontvingen ik of een van de leden van de bezoekgroep: Van de heer en mevrouw t G-L f 25,-; van mevrouw F-G. f 20,-; van mevrouw J. t. B-A f 30,-; van de heer W.R. f 50,-, van N.N. f 25,-, van N.N. f 25,- en van de heer en mevrouw N.N f 100,- met bestemming 'orgelfonds'. Voor al deze giften onze bijzondere dank.

GEBOREN

Heel trots en blij zijn Peter en Monique Breuer-Leneman en hun zoons Robbin, Mark en Lars met de geboorte van hun zoon en broertje 'Chris

Willem', op 8 augustus 2000. (Spoorstraat 72 7051 CK Varsseveld) Wij wensen hen met Chris heel veel geluk en spreken de wens uit dat Gods zegen op zijn leven mag rusten.

En op 3 juli 2000 zag het levenslicht: *Rutger*, zoon van Gerrit Molenkamp en Dilly Helmink en broertje van Janske. Gezien de goede relatie met Dilly, onze steun en toeverlaat bij drukkerij 'Loor' wilden wij dit heugelijke bericht niet onvermeld laten. Ook hen wensen wij van harte geluk met de geboorte van hun zoon.

BIJ DE DIENSTEN VAN DE KOMENDE MAAND

Zondag 10 september: Openluchtkerkdienst om 10.00 uur op de boerderij

weergoden die dag niet mee willen werken dan maken we er een binnendienst van op de deel van bovengenoemde boerderij. Er zijn stoelen aanwezig maar mocht u liever uw eigen zetel meenemen, dan is dat uiteraard geen bezwaar. Vóór de boerderij is parkeergelegenheid. Wilt u wel uw eigen liedboek meenemen? Muzikale ondersteuning is er van Westendorps Fanfare. Na afloop kunt u (tegen betaling) onder het genot van koffie, een drankje of een ijsje nog wat nazitten en bijpraten. Stel uw bestuur niet teleur en koers die zondagmorgen richting Nibbelinklaan.

Thema van deze dienst zal zijn: "Goede Werken" (Lucas 10:25-37)

OVERIGE ACTIVITEITEN VAN ONZE AFDELING IN DE KOMENDE MAAND

BERICHTEN VAN DE VROUWENCLUBS

In de maand september komt vrouwenclub I voor het eerst van dit seizoen weer bijeen op: 25 september om 14.00 uur.

Donderdag 14 september komt de Vrouwenclub II weer bijeen en wel voor de jaarvergadering (in de kleine zaal), aanvang 20.00 uur.

De volgende bijeenkomst is op donderdag 28 september 's middags. Een reisje naar "de Hofstede" te Aerdt voor een tentoonstelling over merklappen.

VRIJE GESPREKSKRING

Op woensdag 20 september om 20.00 uur komt de vrije gesprekskring voor de eerste keer van het winterseizoen bijeen. We zullen elke maand een ander thema of onderwerp bespreken. Vanuit de leden van de gespreksgroep kunnen onderwerpen worden aangedragen. Wij willen deze avond inventariseren, dus ideeën zijn welkom voor de volgende gespreksavonden.

Deze kring staat open voor iedereen en verplicht u tot niets.

Om een aanzet te geven is gekozen voor het volgende thema: "Is spiritualisme die wereldbeschouwing, die kortweg zegt: de geest is alles - de materie is schijn?"

U bent van harte uitgenodigd bij ondergetekende. Angelique Niks- van Oosten de Vloglanden 36 7051 VC Varsseveld tē: 241080

VREDESDIENST

dankzij de voortvarende inzet van de heren B. ten Brinke, G. Hobelman en H. Schuurman enkele dagen later ons kerkdienst rooster weer keurig achter het nieuwe glas worden opgeprikt.

TENSLOTTE

Slaakte ik op 8 juli j.l. bij het volgen op de beeldbuis van de kerkelijke huwelijksbevestiging van Prins Bernard jr en Annete Secrève door Ds Anne van der Meiden, de verzuchting: "Waarom moet er eerst een prins van Oranje trouwen willen wij weer een Vrijzinnige kerkdienst op de televisie zien?"

De zeer positieve reacties na afloop van deze plechtigheid logen er ook niet om. Jammer dat zo weinig mensen de consequenties hieruit trekken.

Rest mij u een goede nazomer toe te wensen

A.M.J. Meijer

VAN DE BESTUURSTAFEL

De familie Schuurman heeft te kennen gegeven per 1 januari 2001 te willen stoppen met hun werkzaamheden als kosten/beheerder. Natuurlijk respecteren wij dit door hen genomen besluit maar we vinden het bijzonder jammer dat we het dienstverband met Narda en Herman moeten beëindigen. Over de invulling van de ontstane vacature houden we u in de loop der tijd via de Eendracht op de hoogte.

Contributie

Door omstandigheden is de inning van de contributie in een ongunstige maand gekomen. Deze zal in het vervolg geïnd worden in de eerste helft van oktober en van maart. Dit zal van tevoren in de Eendracht vermeld worden.

Openluchtkerkdienst

Namens het bestuur willen wij u uitnodigen voor een openlucht-kerkdienst. Deze zal worden gehouden op zondag 10 september a.s. om 10.00 uur bij koffie en speeltuin boerderij "Groot Nibbelink" aan de Nibbelinklaan. In deze dienst wordt voorgegaan door Netty Hengeveld. Mochten de

"Groot-Nibbelink" aan de Nibbelinklaan.

Op 17 september is er de "Vredesdienst", in de Grote- of Laurentiuskerk te Varsseveld; aanvang 10.00 uur. Elders in deze editie treft u hierover nadere informatie aan. Aangezien dit een oecumenische dienst is, komt deze zondag onze eigen dienst te vervallen. Naar ik hoop zullen velen van u deze dienst bijwonen, teneinde daarmee uitdrukking te geven aan de diep levende hoop op vrede.

GROOT-LETTER EENDRACHT

Dit is een groot succes waarvan veel leden erg veel plezier hebben. Ons initiatief heeft ook al landelijke bekendheid gekregen en al tot navolging geleid. Op dit ogenblik maken 45 leden van deze service gebruik. Mocht ook u prijs stellen op een dergelijke uitvoering, geeft u dit dan even door aan Mw Betsie Chevalking-Wennink, Nijlandstraat 14 7054 CN Westendorp tel. 298223

VOORAANKONDIGING

Zondag 19 november zal er een kinderdienst zijn tijdens welke er tevens de gelegenheid zal zijn uw kind ten doop te houden. Ouders die wensen dat hun zoontje of dochtertje die dag wordt gedoopt, gelieve dit telefonisch te berichten aan Mw A. Niks-van Oosten (241080) Zodra ik terug ben van studieverlof zal ik contact met u opnemen.

AAN DE OUDERS VAN JONGELUI VAN 16 EN 17 JAAR

In september beginnen de NPB jongeren-cursussen weer. Alle jongeren in de betreffende leeftijdsgroep worden hiervoor persoonlijk uitgenodigd. Natuurlijk zijn zij vrij om er al dan niet aan deel te nemen. Maar een klein zetje in de rug van uw kant kan wel uitmaken! Misschien heeft u het hoofdartikel gelezen. Alles wat ik met deze gespreksuurtjes tracht te bereiken is om ook uw kind een geestelijk 'overlevingspakketje' mee te geven zodat hij of zij wat sterker staat tussen de overstelpende overvloed van informatie en vooral mis-informatie. Het kan geen kwaad om de opgroeiende jonge mensen elementen van vorming en kennis aan te reiken zodat zij voor zichzelf een levensovertuiging kunnen kiezen, respectievelijk ontwikkelen. Ik reken een beetje op u. De ervaring leert dat zij die eenmaal meedoen uit eigen beweging trouw de bijeenkomsten blijven bijwonen. Mevrouw

Angelique Niks-van Oosten zal zich belasten met het bijeenbrengen van de groep door telefonisch te informeren welk moment in de week het beste schikt en ook de eerste bijeenkomsten leiden.

Na 1 november neem ik dit werk dan weer van haar over. Het betreft een cursus van één seizoen, waarna bij de afsluiting aan hen persoonlijk gevraagd zal worden of zij eventueel belijdenis willen doen. Dit staat hen volkomen vrij en er zal op dit punt op hen dan ook geen enkele druk worden uitgeoefend. Het volgen van de cursus staat hiervan dan ook volkomen los. Het belangrijkste oogmerk blijft om hen een soort geestelijk 'overlevingspakket' mee te geven voor de moeilijke vragen die het leven altijd aan mensen stelt en de moeilijke momenten die in het leven onontkoombaar zijn. Na zeer zorgvuldig nadenken en op grond van ervaringen heb ik voor de bovenstaande leeftijdsgroep gekozen, omdat wanneer ik ze later oproep zij vaak in de examenklas zitten of zelfs al buiten de regio studeren, hetgeen voor het volgen van deze cursus dan vaak op praktische bezwaren stuit.

Mocht u nadere informatie wensen dan kunt u haar altijd bellen: 241080.

UIT DE SCHOOL GEKLAPT

Vorig seizoen had ik op de Weth. Berkhoffschool weer in geuren en kleuren het verhaal van de ondergang van Sodom en Gomorra verteld en ging nadat ik daarmee klaar was eens kijken of de kinderen hiervan een mooie tekening hadden gemaakt. Van de meeste tekenblaadjes kwamen de vlammen je tegemoet. Alleen bij Gwen Duurland was op haar blad maar een klein huisje te zien waaruit wat kleine vlammetjes kwamen. "Maar Gwen", zei ik, het was een hele stad die in vlammen opging en een stad heeft honderden huizen. Waarom teken jij dan maar een zo'n klein huisje?" Waarop Gwen zei: "De rest is al afgebrand en dan kan je niets meer zien, alleen dit huisje brandt nog!"

Een kennis van ons vertelde naar aanleiding van deze schoolanekdotes die ik publiceer ons ook nog een kostelijk verhaaltje. Ruim dertig jaar geleden was zij lerares op een R.K. basisschool in een dorp op het Drentse platteland. Op een gegeven ogenblik was zij in verwachting. Voor die tijd op een dergelijke school een primeur, maar het schoolbestuur stond haar toe toch met het lesgeven door te gaan tot de wettelijke termijn van acht weken voorafgaande aan de bevalling zou aanbreken. Voor alle zekerheid vond dit schoolbestuur het raadzaam de ouders van de leerlingen hiervan in

kennis te stellen. Naar aanleiding daarvan hadden waarschijnlijk een aantal ouders besloten ook op hun beurt de kinderen hierover in te lichten en voorlichting te geven. En zo gebeurde het dat zij op een gegeven ogenblik deze dame een jongetje tegen een ander jongetje hoorde zeggen: "We moeten maar lief zijn voor de juf, want juf is drachtig!"

HET LICHTVERSCHIJNSEL

Naar aanleiding van een korte opmerking in de vorige Eendracht over een merkwaardig lichtverschijnsel dat ik een aantal keren 's nachts had waargenomen, heb ik, tot mijn verrassing een groot aantal reacties gekregen. Een aantal leden bevestigden hetzelfde verschijnsel te hebben waargenomen, maar hier ook geen verklaring voor te kunnen geven. Twee personen echter kwamen met een verklaring. Iemand veronderstelde dat het hier een lichtbundel betrof die afkomstig was van een bewegende schijnwerper bij een disco in Dinxperlo. De ander zond mij een uitvoerig bericht dat zij van internet had gehaald en dat afkomstig was van het KNMI in de Bilt, waarin ook sprake was van dergelijke lichtverschijnselen, die 'lichtende nachtwolken' worden genoemd. Dit fenomeen doet zich alleen, bij uitzondering, in de zomermaanden voor. Het wordt veroorzaakt door stof van meteorieten dat deze, zeer hoog (80 km) in de atmosfeer aanwezige wolken, in een gloed zet. Twee plausible verklaringen. Iedereen die heeft gereageerd hiervoor mijn hartelijke dank. Het toonde voor mij weer aan hoe aandachtig ons maandblad wordt gelezen.

RECTIFICATIE

In het stukje 'Uit de school geklapt' in de editie van juli/augustus kwam een foutje voor waarvoor ik door een aantal leden werd aangesproken ik haast mij daarom dit even recht te zetten. 'Meester' G.H. Hiddink, was gedurende zijn loopbaan geen 'bovenmeester' van de Weth. Berkhoffschool, maar van de Essenkampschool!

ONS KERKGEBOUW OOK DOELWIT VAN ZINLOOS GEWELD

Toen op de morgen van zaterdag 23 juli mijn vrouw terugkeerde van haar boodschappenrondje ontdekte zij dat het glas van het mededelingen kastje (waarin het kerkdienstrooster is opgeprikt) door onverlaten was ingeslagen. Waarschijnlijk was dit die afgelopen nacht gebeurd. Dit moet met flinke kracht zijn gedaan want er zat heel dik en sterk glas in. Gelukkig kon